

[תהילים קז כג – כו]: "יורדי הים באניות, עושי מלאכה במים רבים. המה ראו מעשי ה' ונפלאותיו במצולה. ויאמר ויעמד רוח סערה ותרום גליו. יעלו שמים ירדו תהומות", מכל מקום, יש כאן דברים בגו.

כלומר, בודאי אין הדברים יוצאים מידי פשוטם,⁽²⁰⁾ ומכל מקום, חז"ל התכוונו באגדות אלו לרמוז על דברים עמוקים, וכפי שביארו המהרש"א וגדולי המפרשים.

והריטב"א כתב: יש במעשיות שבפרק זה, עניינים זרים לבני אדם, לפי שלא הורגלו בהם, והם דברים קרובים מאד ליודעים בטבעם. כעניין גדול הדגים שבים, וגודל סערת גלי הים. ויש גם במעשיות אלו עניינים נרמזים, שלא היו נראים להם במראית העין, אלא במראה החלום. וזה, כשהחכמים הולכים בים אוקיינוס, ורואין שם נפלאות השם יתברך, וגם שהם שם מתבודדין, ומחשבים בעניינים נוראים ונפלאים. והגאונים כתבו כי כל היכא דאמרינן הכא "לדידי חזי לי", במראה החלום היה, כשהיה מהלך בים

אוקיינוס.⁽²¹⁾

שני מאמרים ממה שסיפרו יורדי הים לרבה בר בר חנה:

א. **אמר רבה: אשתעו [סיפרו] לי נחותי ימא [יורדי הים]:**

האי גלא דמטבע [שרוצה להטביע] לספינה, מיתחזי כי צוציתא [ניצוצות⁽²²⁾] דנורא חיורתא ברישא.

[לפני אותו גל שבא להטביע ספינה, הולך מלאך מזיק שנראה כניצוצות של אש לבנה].

ומחנין ליה, באלותא [אלות, מקלות] דחקיק עליה: אהיה אשר אהיה יה ה' צבאות אמן אמן סלה. ונייה הגל מזעפו.

[מכים אותו במקלות שחקוק עליהם: אהיה אשר אהיה יה ה' צבאות אמן אמן סלה, ואז נח הגל מזעפו, ואינו מטביע את הספינה].⁽²³⁾

— כי בעלי האניות יספרו לנו על חיות גדולות שראו בתוך הים.

20. ראה מה שהאריך כאן ב"חידושי גאונים" על עין יעקב.

21. להלן יבוארו דברי הגמרא על פי פשוטם, ובהערות יובאו חלק מדברי המפרשים, מה שכתבו לבאר את רמזי סוגיות אלו.

22. בערוך ערך צץ (ג) כתב: האי גלא דמטבע לספינתא, נפקא ליה כי צוציתא חיורתא ברישיה.

פירוש כעין ציצית, ויש לומר לענין ניצוצין דנורא. ובפירוש רבינו גרשום כתב: כמו ציצית הראש.

23. א. מאמר זה פירש המהרש"א כך: כמו שאמר הכתוב [תהילים מב ח ורש"י שם]: "כל משבריך וגליך עלי עברו" ודימה הכתוב את הצרות והגלות שבאו עלינו מן הרשעים לגלי הים, כך אמר כאן שעם ישראל בגלות, הם כספינה המטורפת בים.

וספרו לו "יורדי הים" שכאשר הגל — הרשע שבכל דור, בא להטביע את ה"ספינה",